

109.

B. C. D.
DISSERTATIONIS,
**TRIA MAGNA
MORALIA
EXCUTIENTIS,**
PARS ALTERA;
QVAM,

*Consentiente ampliss. Facult. Philosoph. in Regia
Academia ABOENSI,*

*Sub PRÆSIDIO
U. Cl.*

**Dn. ALGOTHI A.
SCARIN,**

*Histor. & Philoloph. Civil. PROFESS. Reg. & Ord.
PRO GRADU*

Publice examinandam, qua par est modestia, sicut

JONAS KÆMPE. Ben. Fil.
NYLANDUS.

Die XI. Julii, Anni MDCCXLVIII.
loco horisqve convetus.

ABOÆ, Exc. JOH. KÆMPE, Reg. Acad. Typogr.

VIRO nobilissimo & consultissimo
DN. JOHANNI ERLAN-
DO TÖRN,

Territoriali super. & infer. Hållolensis districtus, JU-
DICI dignissimo, æqvissimo, PATRONO ad cineres
sulpicioendo.

VIRO admodum reverendo & praeclarissimo
DN. GREGORIO
BUCHT,

PASTORI in Rautalambi vigilantissimo.
PAIRUO honoratissimo.

In. Signum. Æternæ.
Pietatis.
Ob. Plurima. Et, insignia.
In. St. Suosque.
Collara. Beneficia.
Præsentem. Ingenii, Sui, Fætum,
Vobis.

PAIRONE. Optime.
PAIRUE. Dilectissime.
En. Qva. Par. Est.
Reverentia.

Dat, Dicat, Dedicat.

Nobiliss. & admod. rev. Nominum Vestr.
cultur humillimus
JONAS KRØDDE.

DE HUMILITATE,

PARS ALTERA.

§. I.

ENs finitum est, quod realitatum limitatione est circumscriptum. Ex ipsa notione entis finiti consequitur, quod non omnes realitates possideat istius generis Ens, quae de ENTE absolute tali prædicantur. Itaque cum homo sit ens limitatum, per necessariam quoque consequentiam sit, quod non omnes habeat realitates compossibilis, h. e. non omnibus realitatibus gaudet, quas actu habere posset. Essentiae rerum sunt necessariae. Essentia Entis finiti consistit in realitatum limitatione. Hinc contradictorium est, esse ens finitum, & tamen infinitas possidere realitates. Ideoque repugnans fuit, DEUM creare hominem aliter, quam ut esset limitatus, si vel maxime omnipotentiam & beatitudinem Divinam summam respicias; cum harum affectionum objecta, sine res possibles.

§. II.

Idea Entis limitati supponit in eodem quasdam realitates; nam ubi quædam desunt, ibi alias etiam adesse, necesse est. Applicata igitur ad hominem perfectionis definitione generali, (§. I. p. 1.) tradita,

A

effi-

efficient realitates iste, quæ homini insunt, ut in eo ad felicitatem a Creatore destinato deprehendatur duplicitis generis perfectio. Alia *essentialis*, (*) quæ consistit in determinationum *essentialium* consensu; alia *accidentalis*, quæ absolvitur realitatum *accidentalium* cum *essentialibus* jucundâ harmonia. (**)

(*) Homo constat duabus substantiis *natura diversis*, anima & corpore. Ultraque suas habet determinationes *essentialiales*. illius *essentialia* determinantur per facultates; hujus per organa. Nullae harum facultatum atque organorum sunt, quæ non ad fines, ad quos creatus est homo, tendant, iisque tanquam rationibus finalibus determinantur.

(**) Perfectio hominis *accidentalis* potest considerari, vel quæ animam, corpus, vel statum externum. Perfectio *accidentalis* ratione animæ iterum est duplex, ratione sc. facultatis cognoscitivæ & appetitivæ. His facultatibus in sunt quaedam dispositiones *naturales*, ut ex physiologia & pbil. morali patet. Quatenus igitur haec dispositiones ad habitum crebro exercitio deducuntur, atque felicitatem hominis tanquam rationem sualem spectant, eantibus animae tribuitur perfectio *accidentalis*, virtutibusque intellectualibus & moralibus absolvitur. Corpus variis constat organis & membris, ad certas functiones subeundas quoque determinabilibus. Si illa promptitudine gaudent ea exsequendi, ad quæ naturalem aptitudinem habent, tum perfectio corpori inest *accidentalis*. Ratione status externi est perfectio, si determinationes istae externae, quæ ad nos habent relationem, consentiunt cum perfectione animae & corporis promovenda. Conditiones istae sunt opes, dixit, amici &c.

§. III.

Homo non est in suo genere perfectissimus, b. e. homini neque eae perfectiones omnes simul insunt, quae ipsi tantam homini enti limitato competere possunt. Hæc veritas alte fundatur in ipsa Entis finiti natura (§. I.) cujus intuitu, non potest non successive (*) esse, quicquid esse potest, nec status possibles omnes ad cundem insimul pertinere possunt.

(*) Propositio praesens ipsa quoque experientia comprobatur. Nam tunc quamcumque in aliquo ponamus excellentiam, tam conditio, quae naturae est, non in illo minus quam penes alius conficitur, ut innumeris, vel qua numerum, vel qua gradum, defectibus perfectionum laboret. Sit alios insigni eruditione conspicuus, omnibusque virtutibus intellectualibus instruatus; deficient en. in illo idem virtutes morales, vel aliae perfectionis species, sic porro. Vel sunt omnes species perfectionum (§. II.) enumeratae arctissime in aliquo conjunctae, tamen infinitae possunt concipi perfectiones, qua gradum, superiores. Vel si etiam hoc respectu quisquam sit perfectus, omnesque perfectiones possideat, quae in finitum ens cadere possunt, tamen intuitu ipsius finitudinis (§. I.) valebit, quod summae perfectioni qua existentiam et subsistentiam, sua semper adhaereat imperfectio.

N.B. Omnes istos defectus, qui, vel qua numerum, l. gradum perfectionum, in homine concipiuntur, generalibus terminis vocamus imperfectiones sive infirmitates. Atque cum perfectiones minores, sicut verae perfectiones sint, ratione majorum considerantur tantam imperfectiones, hinc et easdem sub nominatis vocabulis interdum comprehendimus.

§. IV.

Obligamur I. Nas, ad agnoscendas nostras imperfectiones. Hæc obligatio optime in apicum ponitur, modo incommoda, quæ ex hoc officio neglecto consequuntur, respiciamus. Non enim inde sequeretur, quod plus perfectionis nobis tribueremus, quam revera nobis convenit; perfectius enim est, si perfectiō nem generatim & in se spectemus) imperfectionibus carere, quam iisdem laborare. 2:do Calculo non rite subducto illo, fieret ut nosmet supra humanam conditionem evehendo, aliis nosmet præferremus, & demum æqualitatem naturalem, quantum in nobis sublatum iremus, quæ omnia aperte juri N. repugnant.

(*) Hinc est, quod veteres auro cedroque dignum judicaverint monitum illud: Nosce Te ipsum. Nec hoc sine summa ratione, nempe cum ullum neque officium naturae, sine prævia sui infirmitatumque cognitione, justaque agnitione, rite, exseqvi quicquam aut observare possit; immo hoc officium neglectum tanquam radix omnium malorum, quæ in genere humano existunt, perinde reputari possunt. Verum quam necessarium, tam quoque difficile est hoc munus. Sane si inordinata pbitautia unquam alias vires haberet, omnino eadem exserit, dum res agitur de perfectionibus & imperfectionibus agnoscendis.

§. V.

PAtet ergo, quam in arduo posita res sit HUMILITAS, quam definimus per habitum imperfectiones suas agnoscendi.

(*) Notum est, quosdam fuisse, qui cum humilitatem despiciens, eamque superbiae yicio contradistinxerent, illico in aliud

9

aliud extreum abierint, ut nimis humilitatem cum ab-
jeto animo & pusillanimitate confuderint. Unde factum
est, ut hanc praestantissimam virtutem, cœu rationi igno-
ram, neque a Je. Nat. deduci posse existimarint; ideoque
illi a religione Christiana praesidium quæsiverint. Qui ta-
men frustaneus esset conatus, si non nisi pusillanimitate
absolveretur. cum ista à Philoponico saepius in SS. tanquam
magnum quoddam felicitati nostræ impedimentum graviter
reprobendatur. Honoris enim studium non simpliciter est il-
licitum, nec humilitati repugnans. Quidam humilitatem
in recta perfectionum aestimatione & de iisdem congruo-
mentis judicio ponunt. Sed neque illi acu rem tetigisse
censendi sunt. Potius hanc animi affectionem modestiam
vocaris. Humilitas adhuc altius descendit, nimis in quanti-
dam sui iphus quoque abnegationem. Identidem ejus attribu-
tum proprium est, quemadmodum postea videbimus, ut se
minorem quis aliis judicet. Hoc v. nunquam ex perfectio-
num, quam talium, censure obtinebis, nisi quatenus
aut perfectiones nostras in relatione ad superiores, tan-
quam imperfectiones reputemus, aut si infirmitatum quæ
revera nobis insunt, consciî simus, easque quo decet modo
agnoscamus. Indoli igitur rei, communique loquendi usui,
etiam in revelatione usitato, melius convenit, si humili-
tatem in primis consistere dixerimus in infirmitatum a-
gnitione. Non enim Apostolus PAULLUS eatenus dicitur
humilis, quod sua merita recensens, in propria laude ver-
etur; licet neque respectu eodem arrogans fuerit, sed modestus
solum, quem non nisi perfectiones revera ipsi competentes, sibi
arrogaverit. Sed eatenus humilis dicitur, quod suam magis quam
aliorum conditionem exilem esse dixerit, infirmitates nimis
suis sufficiens, cogitansque quid esset per proprias naturæ
vires

vires, quidque esset favore Numinis. Quid? quod ne ultius fere locus in S. S. humilitatem commendet, quin simus tanquam motivum fortissimum ad eam insinuet imperfectiones & defectus, qui nosmet quaqua versum circumstant & afficiunt.

§. VI.

Qui humilis est, in comparatione inter se & alios instituta, se iisdem viliorem judicat. Qui humilis est suarum concius est infirmitatum, easque agnoscit. Si igitur se comparat cum altero, aut respicit aliorum perfectiones, imperfectionesve, (de imperfectionibus autem aliorum, nostrum non est ferre judicium) (*) ergo comparat se, tanquam imperfectionibus obnoxium, cum aliis, tanquam perfectis. adeoque nec mirum est, quod suas copias, respectu aliorum ceu tenues & positas in arcto magis respiciat, & consequenter tranquillo animo derum aliis præstantiæ prærogativam adscribat (**).

(*) Id svalet ejuscemodi judicii impossibilitas, amorgue alteri debitus. Facile enim possumus delabi in errorem, de alterius imperfectionibus judicaturi; unde multa alteri accedere possunt incommoda. Consultius itaque est ab ejuscemodi iudicio abstinere, degue iis solum sollicitos esse, quae nosmet ipsos attingunt.

(**) Talis animi affectio sua negre illa caret utilitate, adeoque nec inter ea ponenda, ad quæ minimam habemus obligationem. Notum enim est multas, imo perplurimas dari perfectiones, quae comparatu nobis impossibles sunt omnino, nisi aliorum interveniat opera, aliorum auxilium. Igitur si Legi Nat. satisfaciemus, quae nostram perfectionem quaerendam nobis injungit, eo nobis difficendum est, ut alii nosmet perficere velint, b. e. id agamus, ut nos alii

alii ament. si enim oderint, frustra exspectabis, ut sali-
ter affecti Temet persicant. nihil enim appetimus vel a-
versamur nos ipsi, neque alii, nisi sub ratione boni vel ma-
li. Ut autem alios lucrificiamus, nihil magis vales, quam
humilitas, ejusque sine pigmento exercitium. Illius virtu-
tis accedente suffragio, quasi beneficio quodam in nostrè
amorem rapiuntur alii. Et est ejus rei ratio quoque in
promtu; ad id enim, ut alii nos ament, requiritur, ue-
sidem nos bonos esse præsumant. De quo vero magis præ-
sumere possunt hominis, quod sit bonus, quam de illo, qui
humilitatem exercet? Hunc enim ex ambitione nunquam
statum juraque aequalitatis violare recte credunt, adeoque
subenter ipsi conferent eas perfectiones, quas pro conferendi
pondere & motivo ipsi adspexerint.

Heic tanquam theorema quoddam ex nostra definitione deduc-
ximus, quod alias ipsam definitionem constituere solet humili-
tatis. Existimamus nosmet, quod essentia humilitatis sit nibili
sui aestimatio; ea vero animi adflectio, qua alios nobis
digniores aestimamus, essentiale ejus consecutum vere au-
dit. quod non majore jure ingredi debet definitionem humilita-
tis, quam aliae quaedam adflectiones, quae ex humilitate no-
tione deducuntur.

§. VII.

OMNIBUS HOMINIBUS COMPETIT HUMILITAS. Ponamus, qvos-
dam homines non obligatos esse ad exercendam
humilitatem, quid inde quælo! seqveretur? Est omnis
homo ens limitatum (§. I.) hincque omnes perfe-
ctiones suas habet limitate, atque defectibus aliis su-
per aliis est obnoxius, (§. IV.) Qvod si mortalium
in individuo cuiquam competeteret privilegium à non se-
ctanda humilitate, seqveretur, quod non obligatus es-
set

set ad agnoscendas suas infirmitates, qvod eum sit absurdum (§. IV.), non è longinquo appetit propositionis veritas.

§. VIII.

Qui humilis est, non solum perfectioribus, verum etiam immo perfectioribus se postponit. per (§. VI.) Non potest dubitari, qvin id agat humilis respectu perfectiorum.

Sed vera etiam est haec propositio respectu imperfectiorum. Humilitas enim consistit in agnitione infirmitatum. cum igitur humilis comparat se cum aliis, refert se ad alterius perfectiones. (§. VI.) itaque cum is, qui imperfectior est, necessario quasdam perfectiones habeat; non enim involvit haec notio absolutam negationem omnium perfectionum, sed solum gradum vel speciem quandam perfectionis. sequitur ergo qvod quoque respectu imperfectiorum, obligemur ad exercendam humilitatem (*).

(*) Siquid est hoc ipsum perfectio nostra quaerenda & ameliorificanda. Pro conditione enim suâ quicunque potest contribuere ad nostram perfectionem. Et licet vel maxime non valeant alii quicquam positivè ad eandem conferre, tamen cum nobis nocere possint, magni omnino interest ut eos quoque lucrificiamus, qvod re non promte magis alia, quam in confilium vocata humilitate, consci potest negotium.

§. IX.

Hinc igitur appetit, qvod quoque in civitate, superioribus respectu inferiorum competit humilitatis exercitium. Superior est, qui in dignitate quadam majori, ob perfectiones maiores conspicuas, ab eo, cui convenit, constitutus est. Hinc quid inferior sit, ex opposito appetit. Superiores itaque sunt (vi def.) perfectiores, infe-

Inferiores, imperfectiores, saltem esse supponuntur. patet igitur per (§. VIII. & §. VI.) superioribus respectu inferiorum convenire humilitatis studium & exercitium.

(*) Idem ergo de Principe valere quis dubitat? Nam licet in summa perfectione constitutus sit ratione status externi: tamen si §. I. II. III. etc.) dicta intimius considerentur, principiique applicentur, non dubitari potest, quin etiam in eo concipi possint rationes, cur sese humiliet, subjectorumque intuitu humilitatem exerceat. Neg. n. potestas ipsius illa ratione debilitatur. Sed potius maiestas atque thronus ejus stabilitur atq; confirmatur. Id enim communis loquicur experientia, quod eo sublimiores existentur reges, quo humiliores sint. Nec aliter esse potest per singularem istum amorem, quo humiles superne excipiuntur. Quin, proferri multa quoque possent principum exempla, qui subditos ob perfectiones singulares, imprimis eruditione claros magni habuerint, imo venerati fuerint. Verum ista adducere, nunc non vacat. Quid? quod principibus neg. desint humilitatis motiva, dummodo cogitent, quod sint homines infirmatibus obnoxii saepe non minoribus, quam ipsis subditi, si res aequa pondereetur lance, licet in isto dignitatis fastigio ipsis constituti sint. Cogitent igitur humanarum rerum vicissitudines. animadvertant unde potestatem suam habeant, cuique eam primario & cui secundario adscribere debeant; & sane omnis fastus evanescet.

§. X.

Omnes mortales obligantur respectu NIMINIS ad humilitatis exercitium. I:o Deus omnes perfectiones, ut alibi demonstratur, possidet compossibilis, sine ulla limitatione. Nos homines nostras habemus perfectiones limitate & successive (§. I. III.) Cum igitur perfecti-

ones minores, ratione majorum, considerantur tanquam imperfectiones, sequitur, quod nolentes, volentes debemus nosmet humiliare respectu DEI. Hoc Ex perfectiones, quas possidemus, sive essentiales, sive accidentalis sint, suam originem habent in DEO, earumque ratio, aut in potentiae DEI absolutae, aut ordinatae exercitio, querenda. Utroque igitur respectu obligamur ad praecellentiam Dei agnoscendam (*).

(*) Nihil heic moneo, de perfectione vel imperfectione, quae ex hoc officio aut neglecto, aut observato statui nostro accidere solent, cum alibi, quantum fatis est, de hac re aliud sit.

§. XI.

HOnores non spernit humilitas. Honor est judicium symbolicum de alterius excellentia. Cum igitur non repugnet, homini suas infirmitates agnoscenti inesse perfectiones: nec quicquam impedit, quin grato animo agnoscat aliorum de se existimationem, honoris que signa, si quae exhibeantur (*).

(*) Fallunt igitur, qui humilitatem in omnimoda honoris abnegatione ponunt, vel in abjecto animo, quod quem pari passu sunt honor & contemptus. Non est illicitum honorari velle, nisi actiones suscipiamus, solum eum in finem, ut bonoremur, vanamque & sensualem inde percipiamus voluptatem. Exigit interdum nostra vera felicitas, imo & aliorum saepe, ut honori studeamus. Sane qui honorem tollere vult, caueat ne insimul magnum virtutis motuum generi humano sublatum eat. Et sane verendum, ne illorum plurimi, qui honores respiciunt, modestie videri volentes, gloriolamque humilitatis affectantes, sub pallio persaepe omnium sedissimam superbiam circumferant.

§. XII.

§. XII.

Non tamen majores honores affectat, quam ipsi competunt. Qui humilitatem exercet, in illo recte supponitur cognitio sui, verumque judicium de perfectionibus suis. qui vero judicium rectum fert de suis perfectiōnibus, illi nec contingere potest, ut majores, quam fas est, appetat honores.

§. XIII.

Non multum laborat humilis de contentu, quo ipsum alii adficiunt. Judicium symbolicum de alterius imperfectionibus latum dicitur contentus. igitur cum suas imperfectiones probe ipse nolcit & agnoscit humilis, facile animi sui victor existet, si quidam eum contemnant.

§. XIV.

Si vero contentus modum supererat, adeo ut ipsi majores imperfectiones tribuantur, quam quae revera sint, non repugnar humilitati, ut contentui idem resistat, seqve vindicet. Contentus prater meritum nobis exhibitus potest officere perfectioni & felicitati nostræ. Si igitur alii, majores tribuant humili imperfectiones, quam fas est, tum nulla est ratio ipsi, cur contentu isto acqvieceret; potius igitur veritati insistet, seque ab hoc malo vindicet (*).

(*) Liceret quis sit humilis, non tu. ideo est segnis, suaque felicitatis plane immemor. Atque licet humilis suas infirmitates agnoscat, non tamen ideo majores imperfectiones, quam in ipso dantur, agnosceret, ullo modo obligatur.

§. XV.

Hinc nec humilitati inimicum est, quandoque merita sua
B 2 recen-

recensere. Humilis obligatur ad vindicandum se ab im-
merito contemtu, tanquam ad finem quendam actionum.
(§. XIV.) Igitur, cum nullus finis possit obtineri sine
mediis, palam quoque est, quod meritorum aqua re-
censio non repugnet humilitati, si aliud medium non
suppetat magis accommodatum.

(*) Consultius tamen est ejusmodi recensione, vividaque
meritorum representatione, si fieri possit, abstinere. confer
2. Cor. II. 10. Cap.

§. XVI.

Nec implicat, humilem in statu civili dignitatem quære-
re. Dignitas est munus publicum in civitate cer-
tis quibusdam perfectionibus determinatum. Igitur cum
quis perfectionibus gaudere possit, licet infirmitates su-
as agnoscat, palam est etiam, quod dignitatem quæ-
rere possit humilis.

(*) Sed sicut humilio non maiores appetit honores, quam
par est, sic neque maiorem dignitatem affellat, quam, quae
in ipsum casere potest.

§. XVII.

Non potest quis vere dici & esse humilis, licet externa quadam
viliori specie, talis viaeatur. Humilitas consistit in a-
gnitione infirmitatum. Cum v. possibile sit, ut ali-
quis sub vili quodam habitu, non solum non agnoscat
suas infirmitates, verum etiam sibi tribuat maiores per-
fectiones, quam revera ipsi competit: ideo tuto ne-
que ab aliqua externa specie argumentari possumus, ad
præsentiam verae humilitatis.

(*) Dum quia externa specie veram animi humilitatem fa-
mular, eum dicimus fucatam humilitatem exercere, quae
multis parasangis distat a priori illa (§. V.) definita. In
il-

illum ordinem locanda venit Pontificum & Monachorum imitamenta humilitatis, qui sub nomine DEI servorum, simulant mundi contemptum, pietatem ostentant, contemptum transitoriae gloriae, divitiarumque prae se ferunt. quae tamen omnia uncis manibus ad se rapiunt. Vestimentis etiam vilioribus eximiam sanctitatem & sui contemptum prae se ferunt. sed quem ambitionem subtilem quis dixerit, non multum discrepantem ab Antisthenis illa, qui amiculum indutus illustre (den man allestds lunde se dager igenom) sordidie studiose affectabat. Qui a Diogene proinde differio exagatus sequente fuit: ὅπω σὺ διὰ τὸ τερψανθῆ Φιλόδεξιαν. *Elian. V. H. IX.* 35. *Sen. Ep. 5.*

§. XVIII.

Humilitas statim aequalitatis non tollit, sed potius facit, ut ejus jura magis observentur. Nam licet suas infirmitates agnoscat, earumque intuitu te aliis inferiorem judicet humilis, non tamen ideo alteri enascitur hinc jus supra eum sese effundendi. Ponamus quod homo quisque humilitatem exerceret; tum sane nemo sibi prae altero majora jura arrogaret.

§. XIX.

Hec fuere illa, quæ hac vice tecum, B. L. communica erant. Prohibuit necessitans summa ratio ne omnia, quæ quidem in amplissima materia proponi possent, ad umbelicum deducere potuerimus. Varia & sane plura illa, quæ circa unum quodque momentum dicenda, atque in compendium redigenda erant, ita nos obruere, ut ne ea quidem pauca, quæ dicta sunt, rite a nobis in

in medium proferri potuerint. quod tamen candor & humanitas *TUA* non difficulter excusabit. Ceterum ad DEUM SUMMUM gratias tollimus manus pro sua praestita gratia, *IPSUM QVE* precamur, ut cum in illius conspectu simus nil nisi pulvis, cinis, umbra, nihil; quin a nobismet ipsis neque habeamus, nisi infirmitates & iniqvitates, in nobis *IPSE* excitat studium veræ humilitatis. Ita verò quisqvis vitam suam instituerit, experiendo brevi verum agnolcet apophegma & symbolum fiduciae plenissimum illud:

HUMILIS LEVAEOR.

